

ICHTEGEM

STATIONSSTRAAT 225

ARCHEOLOGIENOTA BUREAUONDERZOEK PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Titel: **Ichtegem Stationsstraat 225**

Erkend archeoloog: **Bart Bot OE/ERK/Archeoloog/2016/00114**

Auteurs: **Bot Bart**

Advies specialisten: /

Wetenschappelijke advisering: /

Projectcode bureauonderzoek: **2024J235**

Locatiegegevens: **Provincie West-Vlaanderen, Ichtegem, Eernegem, Stationsstraat 225**

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: $x_{\max}$, $y_{\max}$; $x_{\min}$, $y_{\min}$: **55092; 202664; 54930, 202507**

Kadastergegevens: **Ichtegem, afdeling 2, sectie C, perceelnr. 359B2**

Betrokken actoren: **Bart Bot (erkend archeoloog)**

Plaats en datum: **Ledeberg, 24/10/2024**

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Bart Bot Archeologie BV.

Bart Bot Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUD

1. Inleiding.....	3
2. Geplande werken.....	3
3. Gemotiveerd advies	4
3.1. <i>Afweging onderzoekstechnieken</i>	6
3.2. <i>Advies</i>	7
4. Bibliografie	9

1. INLEIDING

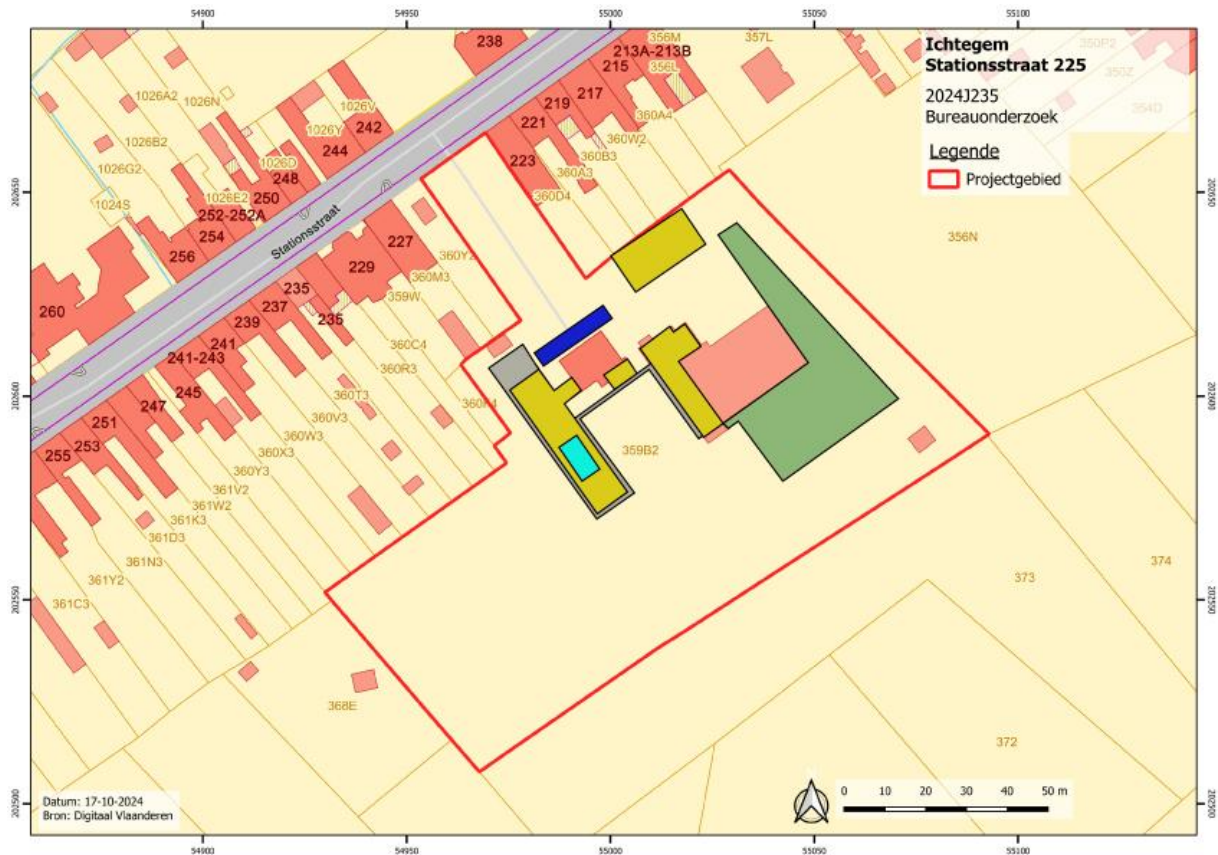
De archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande aanvraag van een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt. De totale oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt circa **11810m²**, de geplande werken hebben betrekking op **2000m²**. Vandaar is men verplicht een archeologienota bij de aanvraag in te dienen.

Op het gewestplan bevindt het plangebied zich ter hoogte van 'woongebieden met landelijk karakter' voor wat betreft het deel aan de Stationsstraat. Het zuidelijke deel valt onder 'agrarische gebieden'.

2. GEPLANDE WERKEN

De opdrachtgever vraagt een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen. Concreet plant de opdrachtgever het renoveren van een bedrijfswoningen het slopen en opbouw van nieuwe nijverheidsgebouwen. In eerste instantie worden enkele gebouwen gesloopt. Het gaat om het gebouw ten westen van de woning met een oppervlakte van 387m², de uitbouw ten zuiden van de woning 37m², een deel van het gebouw ten zuidoosten van de woning (oppervlakte 211m²) en enkele kleinere gebouwtjes (zone van 150m², garages) ten noordoosten van de woning. Ten behoeve van de werken worden eveneens 18 bomen gerooid.

Vervolgens worden op dezelfde plaats nieuwe nijverheidsgebouwen en een garage gebouwd, in totaal gaat het om een oppervlakte van 859m². De nieuwbouw wordt gefundeerd middels sleuffunderingen op vorstvrije diepte (circa -80cm). Binnen de nieuwbouw aan de westelijke zijde wordt een zwembad aangelegd met een oppervlakte van 50m² en een diepte van -1,8m. Aan de zuidoostelijke zijde wordt een zone met grasdallen 983m² aangelegd. Hier wordt een impact van -20cm verwacht. Ten noorden van de bestaande woning worden 2 nieuwe waterputten (20000l) aangelegd (impact -2m). De aansluiting gebeurt op de bestaande riolering. Rondom de nieuwbouw wordt een nieuw terras aangelegd (impact -20cm). Aan de zuid- en westzijde worden enkele boompjes aangeplant ter compensatie van de gerooiden bomen. De geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte van 2000m².



Figuur 1 GRB-kaart met een vereenvoudigde weergave van de geplande werken. Geel: nieuwbouw. Grijs: terras; Blauw: regenwaterputten lichtblauw: zwembad, groen: grasdallen. (bron: geopunt)

3. GEMOTIVEERD ADVIES

In deze sectie volgt een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is. Na dit gemotiveerd advies volgt het concrete programma van maatregelen voor.

1° de volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

2° de aanwezigheid van een archeologische site:

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan aangetoond worden dat het archeologisch potentieel van het projectgebied groot is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan onderstaande afgeleid worden:

3° de waardering van de archeologische site:

Archeologisch onderzoek werd voornamelijk uitgevoerd ter hoogte en in de nabijheid van het dorpscentrum. De enkele prospecties leverden geen significante archeologische sporen op.

Het plangebied is gesitueerd op een lage zandrug. De Bodemkaart Vlaanderen beschrijft er het voorkomen van voornamelijk podzolachtige gronden. Als deze gronden als akker worden gebruikt kan er klasse g of h van profielontwikkeling worden verwacht met een bouwvoor van 40 tot 50 cm diep. Het ontbreken van aanwijzingen voor moderne akkerbouw maakt een geringere diepteligging van eventuele archeologische resten mogelijk. Waar tuin- en bosland is ingericht ten laatste sinds 1872 kan een iets dikkere O of Ah horizont zijn geaccumuleerd en eventuele archeologische resten toch iets dieper zitten. Het ongeroerde zand vormt het hoogste archeologisch relevante niveau en is ontstaan tussen 28.000 en 12.000 jaar geleden. Hierop en -in kunnen grondvaste archeologische resten voorkomen die dateren vanaf de steentijd.

Met betrekking tot de oudste perioden moet gewezen op de gradiëntsituatie die geldt binnen het plangebied vanaf de vorming van het systeem van de beken rond de overgang van het laatglaciaal Weichseliaan naar het Holoceen (finaal paleolithicum en mesolithicum) en daarvoor, wanneer de brede stroomvlakte ten westen van Eernegem een verwilderd riviersysteem kende tijdens het pleniglaciaal Weichseliaan (laat paleolithicum). Bij onderzoek in België en Nederland is gebleken dat kampplaatsen van jagers-verzamelaars uit de Steentijd in het (oorspronkelijke) dekzandlandschap in vrijwel alle gevallen te vinden zijn in zgn. gradiëntzones, dit zijn overgangen van nat en laag naar hoog en droog. Gesteld kan dat er sprake is van een verhoogde verwachting in de nabijheid van (voormalige) prehistorische waterlopen en -partijen (vennen etc.). Echter gezien de gekarteerde bodemkundige eenheid binnen het plangebied is de kans groot dat de aanwezige podzol grondig herwerkt is (post-podzol).

Voor wat betreft de jongere perioden (vanaf het neolithicum) kunnen er zich grondvaste resten bevinden binnen het plangebied. We denken hierbij aan resten van houtbouw (bvb. paalsporen), landindeling (bvb. grachten en greppels), ambachtelijke activiteiten (bvb. houtskoolmeiler, veldoven) of funeraire structuren (bvb. brandrestengraven).

4° de impactbepaling:

Indien zich archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied bevinden, zijn deze bedreigd door de geplande werken.

3.1. AFWEGING ONDERZOEKSTECHNIEKEN

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

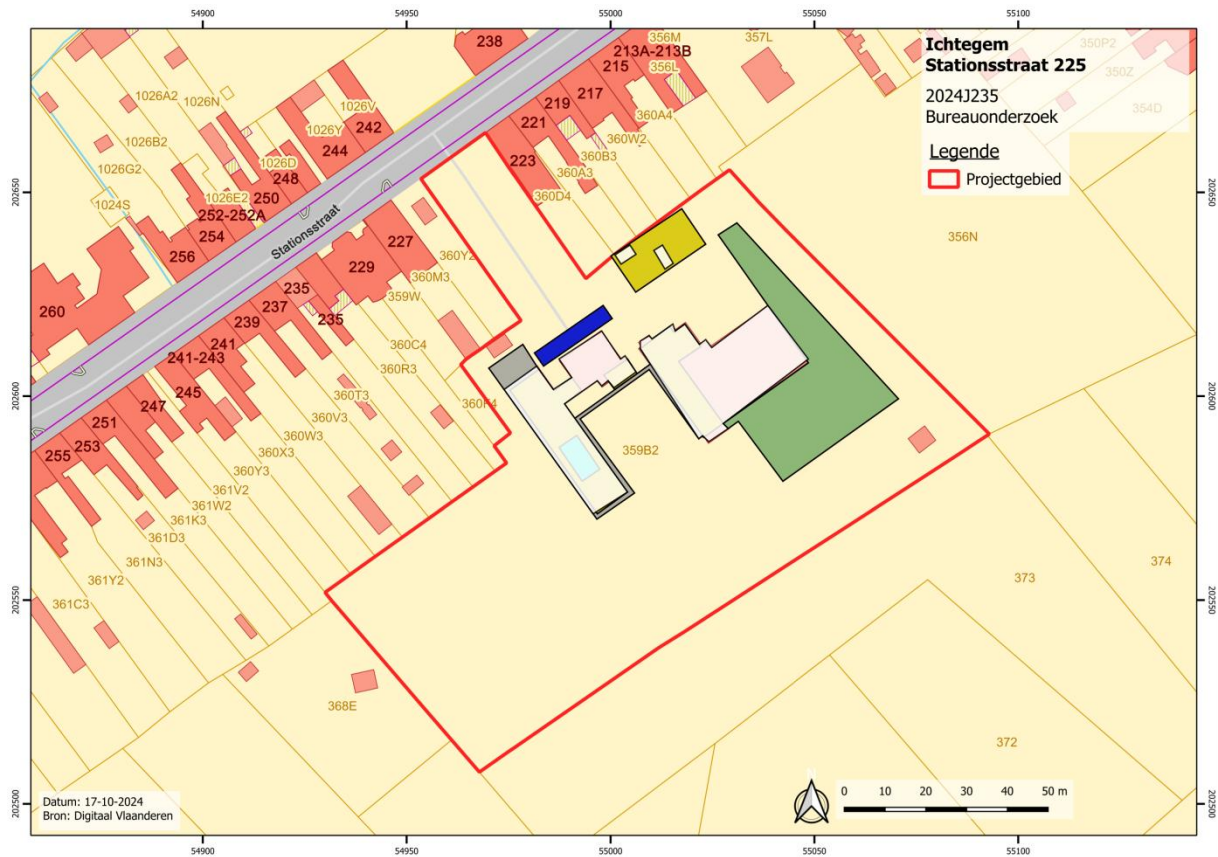
- *Archivalisch onderzoek:* Bijkomend archivalisch onderzoek is in dit stadium van het onderzoek niet van toepassing. Dergelijk onderzoek zou een te grote meerkost betekenen, bovendien is aan de hand van het historisch kaartmateriaal een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.
- *Landschappelijk bodemonderzoek Cfr. CGP 7.3:* Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname. Zoals we reeds hebben aangetoond hebben de geplande werken voor een groot deel betrekking op bebouwde/verharde zones. De kans dat er zich een paleobodem onder deze zone bevindt is klein. Ook de bodemkaart toont geen gunstige kartering door de aanwezigheid van post-podzolen.
- *Geofysisch onderzoek Cfr. CGP 7.4:* Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Veldkartering Cfr. CGP 7.5:* Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek Cfr. CGP 8.4 en 8.5:* Op basis van de landschappelijke boringen kunnen uitspraken gedaan worden of er al dan niet een verkennend en/of waarderend booronderzoek dient plaats te vinden. Een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele bewaarde artefactensites in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waarneming kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd en afgebakend worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten om de

onderzoeksstrategie te optimaliseren of een opgraving in functie van een artefactensite. Deze sites dienen gezocht te worden op landschappelijke locaties waar de bewaringskansen m.b.t een artefacten-strooiing gunstig zijn. In het geval van “Ichtegem Stationsstraat” is dergelijk onderzoek niet van toepassing.

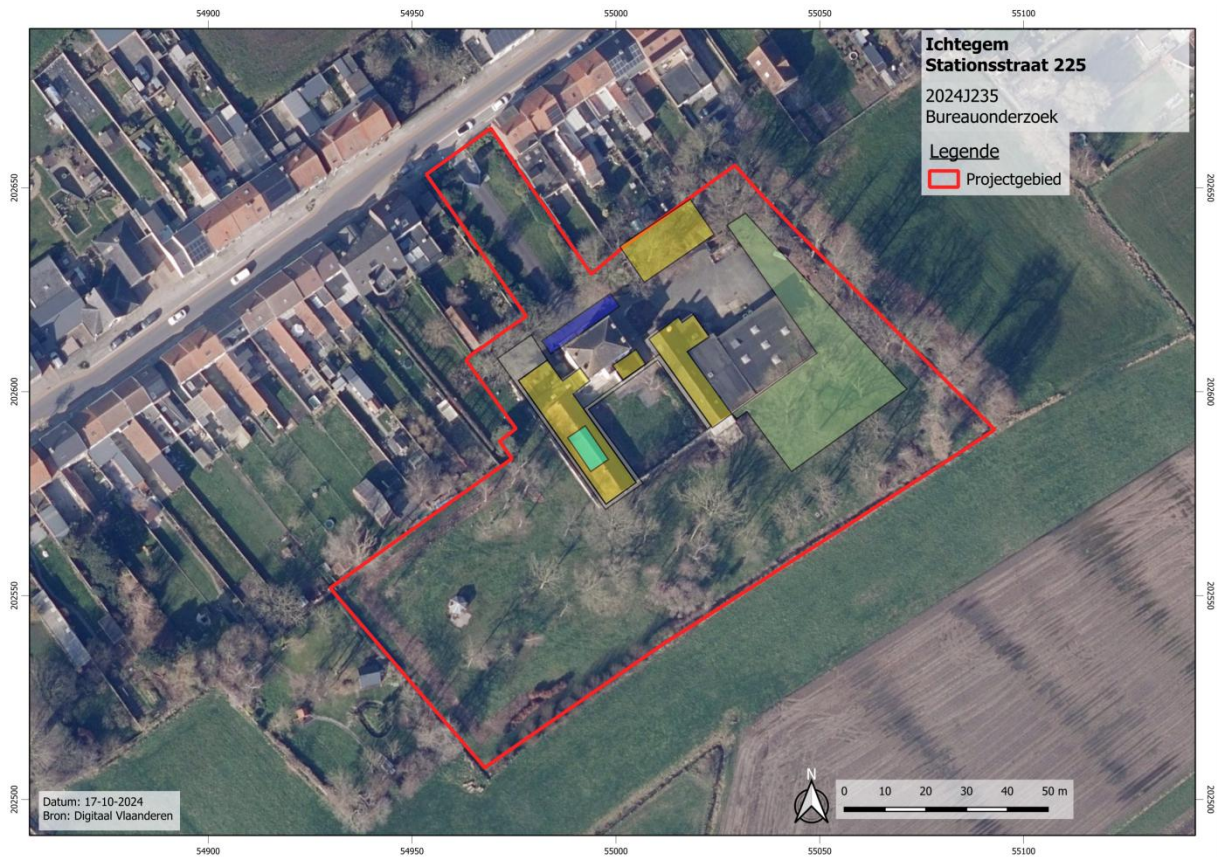
- *Proefsleuven en proefputten Cfr. CGP. 8.6:* Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Gelet op de verwachting van klassieke sporenarcheologie (site zonder complexe stratigrafie), onmiddellijk onder de bouwvoor, zou een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier zijn om eventueel bedreigd archeologisch erfgoed in kaart te brengen. We concluderen echter dat de kenniswinst te klein is en adviseren om ook deze techniek niet toe te passen.

3.2. ADVIES

Waar geplande werken gepland zijn (2000m²) is reeds minimaal 900m² bebouwd. De zone waar de regenwaterputten worden aangelegd is verhard. We kunnen stellen dat er een grote kans is dat de bodemopbouw ter hoogte van de bestaande bebouwing/verharding al ernstig verstoord is door de aanleg van de bebouwing. Er moet ook rekening gehouden worden met niet-gekende verstoringen rond de bestaande bebouwing zoals bestaande riolering, putten, andere nutsleidingen, De riolering en funderingen van de niet af te breken gebouwen blijven behouden. De geplande werken liggen sterk verspreid, het gaat om 6 kleinere zones naast en tussen bestaande bebouwing. Deze locaties zijn dusdanig klein en verspreid dat een verder archeologisch onderzoek weinig kenniswinst zou opleveren. Grondsporen (indien aanwezig) zouden moeilijk (ruimtelijk) te interpreteren zijn. Al deze elementen in beschouwing genomen adviseren we geen verder onderzoek voor de stedenbouwkundige handelingen ter hoogte van de Stationsstraat 225 te Ichtegem (prov. West-Vlaanderen).



Figuur 2 Vereenvoudigde weergave van de geplande werken: Geel: nieuwbouw. Grijs: terras; Blauw: regenwaterputten lichtblauw: zwembad, groen: grasdallen; Wit: bestaande bebouwing. (bron: geopunt)



Figuur 3 Orthofoto 2023 met geplande werken. Geel: nieuwbouw. Grijs: terras; Blauw: regenwaterputten lichtblauw: zwembad, groen: grasdallen. (bron: geopunt)

4. BIBLIOGRAFIE

Agentschap Onroerend Erfgoed 2024

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt